

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

VI. Quasnam res Angeli cognoscant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

SECTIO VI.

Quasnam res Angeli cognoscant.

Quatuor hic certa sunt. Primum est angelum naturaliter cognoscere se ipsum, idque per suammet substantiam intellectui suo ad instar speciei impressam unitam, ut ex supra dictis patet.

Secundo certum est Angelum beatum clarè & intuitiue cognoscere Deum per lumen gloriae, & tecluso statu beatitudinis eundem naturaliter cognoscere posse, non quidem clarè & intuitiue, sed eo modo, quo naturaliter causa in effectu, & prototypon in imagine cognoscitur; angelus enim eo ipso, quo perfecte substantiam suam agnoscit, eam ut effectum & ut imaginem Dei cognoscit, proindeque per illam sic cognitam Deum ipsum cognoscere potest.

Certum est 3. angelos se inuicem naturaliter cognoscere per species proprias sibi à Deo inditas: hoc enim ex plurimis scripturae locis constat; in quibus multa passim de angelis siue bonis siue malis dicuntur, unde mutua illorum cognitio necessariò inferitur, ut Isa. 6. *Seraphim clamabant alter ad alterum*: & Dan. 10. angelus custos Iudaeorum dicit, angelum custodem Persarum viginti & uno diebus sibi restitisse, Michaelenque Archangelum sibi in adiutorium venisse. Deinde nisi angeli mutuo se cognoscerent, nulla inter eos societas, nullus ordo stare posset.

Certum est 4. angelos res corporeas cognoscere non tantum in vniuersali sed etiam in particulari. Hoc similiter patet ex varijs scripturae locis; nisi enim angeli vnumquemque hominum in particulari cognoscerent, neque boni illum custodire, neque mali per tentationes illum impugnare possent; quod vtrumque tamen fieri ex fide certum est.

Cum hæc certa sint, tria sunt, de quibus est aliqua difficultas. Primum, an cognoscant res futuras. Secundum,

an occultas cordis cogitationes. Tertium, an etiam res supernaturales.

Quod ad primum spectat S. Thom. quæst. 57. art. 3. vritur distinctione: vel enim quæstio est de futuris, quæ necessario ex causis suis consequuntur, vt v. g. quod eclipsis solis tali die & horâ futura sit; & manifestam est, eiusmodi futura naturaliter cognosci ab Angelis, cum etiam ab ipsis hominibus cognosci possint: vel de futuris contingentibus, quæ a libero Dei vel hominis arbitrio pendent; & de illis dicendum est, non posse naturaliter ab Angelis certo cognosci; atque hæc doctrina ex fide certa est, cum scriptura sacra manifestè dicat, eiusmodi futurorum cognitionem solius Dei propriam esse, *II. 41. Annunciate, quæ ventura sunt in futurum; & sciemus; quia Dixisti vos: Et S. Pet. epist. 2. cap. 1. Non voluntate humana alata est aliquando propheta: sed Spiritu Sancto inspirati, locuti sunt sancti Dei homines.*

Id etiam constat ex SS. Patribus S. Chryf. hom. 18. in S. Ioan. *Certa, inquit, prædictio futurorum immortalis dominat Dei opus est: Tert. in apolog. cap. 20. dieit idoneum diuinitatis testimonium esse veritatem diuinationis: & passim SS. Patres ex eo probant, fidei nostræ mysteria vera esse & à Deo testata, quia fuerunt autè prædicta: ita Iustin. in apolog. 2. ad Antonia. S. Aug. Lib. de catechizandis rudibus cap. 26. & plures alij.*

Obijcies, dæmones aliquando futura contingentia prædixisse. Resp. in eis etiam sapissime hallucinatos, ac mentitos fuisse, sæpe etiam obicere ac ambigüe locuros, vt fraudem & ignorantiam occultarent. Quod si aliquando ea, quæ ab ipsis sunt prædicta, euenerunt, hoc non ideo factum est, quod illa certo scirent, sed quia per aliquas coniecturas id cognoscerent, quod & homines aliquando faciunt, longe tamen perfectius dæmones; idque tum propter dæmonum usum, & continuam rerum experientiam, tum propter acrimoniam & perspicacitatem ingenij, quæ circumstantias omnes ad cuiuslibet statum pertinentes, naturales item dispositiones vnius-

cuiusq;

cuiusque (vt quo quisque ingenio, quibus moribus præditus sit, quæ indoles eius, & propensio naturalis) perfectissime cognoscant. Adde, quòd aliquando ea prædicunt, quæ ipsi à Deo certas ob causas interdum reuelantur, vel quæ ipsi Deo permittente facturi sunt; sic potuit Satan futuram calamitatem B. Iob prænunciare statim, atque ipsi facultas eam infligendi à Deo concessa est; quo prædictionis genere sæpenumero gētilis delusi sunt.

Quæres, cur Angeli potius præterita cognoscant quàm futura, cum illa non magis quàm ista existant, ac proinde species ipsis indita non magis videantur posse illa repræsentare quàm ista. Resp. speciem intelligibilem Angeli modificari, & quasi determinari per actualementiam rei præsentis, vt possit deinceps illam etiam præteritam repræsentare: quod si hæc responsio non satisfacit, nihil dicendum superest, nisi voluisse Deum species illas, quas Angelis impressit, eius esse conditionis, vt nõ possent res futuras merè contingentes, quãdiu futurae sunt, repræsentare, sed tantum præsentis vel præteritas.

Quod ad secundum spectat, dicendum est Angelos naturaliter non posse certo cognoscere cogitationes illas, quæ liberè à nobis in mente concipiuntur, nec etiam actus internos liberè à voluntate elicitos: ita S. Th. q. 57. a. 4.

Probatur 1. ex scriptura, quæ hanc cognitionem soli Deo tribuit: 2. Paral. c. 6. *Tu solus nõsti corda filiorum hominum*: Ierem. 17. *Prauum est cor omnium, & in scrutabile: quis cognosceat illud? Ego Dominus*: Hebr. 4. *Discretor cogitationum & intentionum cordis*.

Probatur 2. ex SS. Patribus, qui id vnanimiter docent. S. Hilar. in Pl. 139. *Cogitationes cordis nõsse non nostrum est, sed eius, de quo dictum est; scrutans corda & renes Deus*: S. Chryl. hom. 24. in S. Ioan. *Quæ in corde hominum insunt nõsse, solius est Dei, qui sigillatim corda finxit*: S. Cyr. Alexand. Lib. 2. in S. Ioan. loquens de Nathanaële, qui Christum Dei Filium confessus est, *Nouerat, inquit, solum Deum scrutatorem esse cordium, nec ulli alteri mentem hominis patere*: S. Augustinus serm. 234. de tempore, lo-

quens

quens de Iob Patriarcha, *Colchat*, inquit, *Deum, faciebat* *elem. synas, & quo corde faciebat, nemo sciebat, nec ipse diabolus sed solus Deus.* S. Hier. in Pl. 16. v. 10. *Diabolus, inquit, nescit, quid intrinsecus in anima cogitet homo, nisi per exteriores motus intelligat.*

Probatur 3. ratione, quam ducit S. Doctor ex præstantia, & nobilitate mentis humanæ, quæ soli Deo subjacet tanquam primæ causæ efficienti, & ultimæ finali; unde consentaneum est, ut cogitationes, & affectiones, quæ ex libero ipsius arbitrio pendunt, non nisi Deo soli pateant, alijs autem creaturis eatenus solum, quatenus ipsa mens humana eas ab illis cognosci velit; ita ut hic voluntatis consensus sit veluti conditio quædam, sine qua non possit cogitatio, vel affectio interna mentis intellectui Angelico representari.

Neque dicas, Angelum naturaliter harum cogitationum, & affectionum species habere sibi inditas, ergo dum existunt posse naturaliter illas cognoscere: in primis enim probabile est (quod aliqui Theologi asserunt) non habere Angelos cogitationum illarum, & affectionum species sibi ab initio creationis inditas, sed illas à Deo accipere tunc, quando cogitationes illæ vel affectiones ad eos diriguntur. Deinde quamvis concederetur eiusmodi species Angelis esse inditas & concreatas, dicendum nihilominus esset, eos illis uti non posse ad tales cogitationes aut affectiones cognoscendas, nisi accedat voluntas, & consensus hominis, cuius illæ sunt; Deus enim ob suam suam providentiæ dispositionem in gubernatione creaturarum rationabilium voluit illas suarum cogitationum & affectionum plenum & absolutum habere dominium, ita ut possent illas pro libito vel occultas tenere vel alijs detegere; proindeque species illarum Angelis inditas voluit esse tales, ut non possent Angelis representare eiusmodi actus internos liberos inuita rationali creaturæ cuius sunt, sed tantum cum ad eos ab ipsa dirigerentur.

Obijcies, varijs experiencijs compertum esse, dæmones

nes
dæm
gita
tis e
quan
sed i
proc
vult
anim
in pl
bus
rum
onur
form
dem
mur
rum
tota
inte
tam
volu
qual
lam
linq
dene
col.
Q
rent
les i
runt
quan
gred
Tho
secre
re, a
ex v
ana in

nes cognoscere cogitationes & affectiones internas; v. g. demones aliquando in corporibus obsessis aliorum cogitationes, & intentiones purè internas etiam ipsis inuitis enunciare. Resp. verum effectuales actus internos aliquando cognosci à demonibus, non quidem in seipsis, sed in aliquo suo effectu, quando scilicet aliquo signo producuntur; vel exterius ex motu corporis, mutatione vultus, & alijs similibus, per quæ etiam homines varios animi motus aliorum dignoscunt; vel interius ex ijs, quæ in phantasia & sensibus internis deprehendunt, in quibus ordinariè, ob arctissimam illorum sensuum internorum cum intellectu & voluntate connexionem, cogitationum & affectionum nostrarum imagines sensibiliter efficiuntur; & sic demonum cognitioni patent, non quidem vt voluntati & ratione subsunt, sed (vt ita loquamur) quasi materialiter, prout in illis motuum sensitivorum signis deprehenduntur. Vbi obiter notandum est, totam illam cognitionem, quæ ex illis signis sensibilibus internis vel externis à demonibus hauritur, non esse certam, sed tantum coniecturalem; cum semper arcanum voluntatis occultum ipsis sit, nec dignoscere queant, qualiter ipsa se habeat erga signa illa sensibilia, quæ nullam eius actibus inferunt necessitatem, liberamque relinquunt, vt ipsis consensum præbeat vel dissensum. Videndus S. Aug. Lib. de diuinat. demon. cap. 5. & Cassian. col. 7. cap. 15.

Quod ad tertium denique spectat; si Angeli considerentur secundum statum naturæ, seu secundum naturales ipsorum vires, quæ etiam in demonibus remanserunt, dicendum est, res in entitate supernaturales, seu quarum cognitio intellectus creati vim naturalem supergreditur, non posse ab ipsis naturaliter cognosci. Ita S. Thom. quaest. 54. a. 5. Vnde sequitur, demones cognoscere non potuisse mysteriū Incarnationis, nec certo scire, an Christus esset verè Deus. Hoc manifestè constat ex verbis Apost. 2. Cor. 2. *Loquimur, inquit, Dei Sapientiam in mysterio, &c. quam nemo principum huius sæculi cognovit.*

ait; ubi per principes huius seculi S. Anf. & S. Thom. in commentarijs super hunc locum daemones intelligunt; Si enim (vt ait S. Leo ser. II. de passione) crudelis & superbus inimicus consilium misericordiae Dei nosse potuisset, Iudeorum animos maius suetudine potius temperare, quam iniustus odium studuisset accendere; ne omnium captiuorum amitteret seruitutem, dum nihil sibi debentis persequitur libertatem.

Obijcies S. Luc. cap. 4. dici, quod exhibant daemones à multis, clamantia & dicentia: quia tu es Filius Dei: & increpans non senebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum. Resp. 1. daemones istis verbis usos fuisse fictè & adulatoriè; vel, vt veritatem ex ipsius ore Christi eicerent; vel, vt illi aliquam elationis & superbiae occasionem darent. Ita S. Hieron. in cap. 8. S. Matth. & Hugo Cardin. in illum locum S. Lucæ. Resp. 2. si daemones aliquam huius mysterij cognitionem habuerunt, illam fuisse tantum coniecturalem, & abstractiuam, non verò euidenter, & intuitiuam, de qua solum hic quæstio est; ita enim docent S. Leo serm. 4. in quadrag. S. Hilar. canone 3. in S. Matth. S. Hier. in cap. 4. S. Matth. S. Aug. Lib. 9. de ciuit. cap. 21. & plures alij.

Quod si Angeli considerentur in statu gratiæ, dum erant in statu viæ; dicendum est aliqua mysteria sibi diuinitus reuelata cognouisse, puta mysterium sanctissimæ Trinitatis; non enim erant in eo statu nobis deteriores, nec ad minorem beatitudinem ordinabantur; quare nec minorẽ huius mysterij cognitionem quàm nos habere debuerunt. S. Thomas supra existimat etiam reuelatum ipsis tunc fuisse mysterium Incarnationis, quod etiam docet S. Aug. Lib. 5. de Gen. cap. 19. & similiter probabile est, plures alias veritates supernaturales in eo statu fuisse ipsis diuinitus reuelatas, prout ad illius perfectionem requiri poterat.

Quod si denique considerentur secundum statum gloriæ. Dicendum est omnia mysteria, quæ vel ad eorum maiorem foelicitatem, vel ad Ecclesiæ militantis animarumque ipsorum angelorum custodiæ creditarum directionem,

tionem, & salutem conferre possunt, ipsis vel in verbo diuino, vel extra illius visionem beatificam fuisse diuinitus reuelata, & patefacta; cum credibile non sit, in illo statu vllam ipsis earum rerum cognitionem denegari, quæ ad maius ipsorum, vel Ecclesiæ bonum necessaria sunt aut vtilis.

SECTIO VII.

Qualis sit Angelorum voluntas.

Certum est in Angelis esse voluntatem, eamque libero arbitrio præditam, quod ipsorum casus & ruina satis euidenter demonstrat; vnde S. Bas. Lib de Spiritu Sancto cap. 16. *In piorum, inquit, & aduersariorum spirituum defectio, id, quod dicimus, approbat, scilicet iuris sui ac libertatis esse inuisibiles virtutes.* Et hæc est etiam doctrina S. Thomæ quæst. 59. art. 3. cuius hæc est ratio: vbiunque reperitur iudicium indeterminatum seu indifferens ad hoc vel ad illud agendum, ibi reperitur voluntas seu liberum arbitrium; sicut è contra, vbiunque non reperitur tale iudicium indifferens, ibi nec liberum arbitrium reperitur, vt patet experientiâ: atqui in omnibus habentibus intellectum inest eiusmodi iudicium indeterminatum, eò quod per intellectum possunt percipere rationem ipsam vniuersalem boni, sub qua possunt hoc & illud cum quadam indifferentiâ sibi ad agendum proponere; hæc enim indifferentiâ iudicij, & rationis circa bonum est quasi radix libertatis: quare cum Angeli nobilissimo intellectu sint præditi, concludendum est, in ipsis esse liberum arbitrium, idque excellentius, quam in homine, sicut ipse intellectus angelicus humanum longè antecellit.

Porro non est necesse ad electionem liberam in Angelo, quod præcedat consilium seu inquisitio quadam mediocris, qualis requiritur in libera hominis electione; nõ enim cognoscunt inquirendo; cum hoc pertineat ad discursum